

oljnato barvo na lesu, na mortu, gipsu, vapnu, cementu in sploh na zidu; za laziranje lesa kot podlaga lakom itd. 2.) Kot krilna barva (Deckfarbe), ako se zmeša s kako poljubno zemeljsko ali pa kemijsko barvo. — Kilogram opisane pokosti stane 24—30 krajcarjev.

Tehnični pripomočki za malega obrtnika. Tehnologični muzej na Dunaji je otvoril nov in jako zanimiv oddelek. V posebni dvorani, ki meri 200 m² (kvadratnih metrov) so postavljene vse važnejše mašine, katerih se more posluževati mali obrtnik. Gotove dni v tednu so mašine v teku in vsak si jih lahko ogleda zastoj, dela z njimi preskušnje in se prepričava o njihovi vrednosti. Kdor tedaj želi kupiti novo mašino, ni mu treba več kupovati mačka v žaklji. V muzeji more stroj natančno ogledati, ž njim delati in se na vse strani osiguriti o njegovi uporabi. Razne tovarne bodo svoje nove izdelke izpostavljale v imenovanem prostoru in vsak obrtnik si bode takoj ogledal lahko vse, kar prinaša tehnika novega. V prvi vrsti bodo imeli korist seveda dunajski obrtniki, a tudi ptujec naj nikdar ne zamudi lepe prilike, da si ogleda omenjeno napravo. Natančnejše podatke daje drage volje vodstvo tehnološkega muzeja na Dunaji (Währingerstrasse 59).

Kmetijstvo.

Čebele po zimi.

Mnogokrat se poprašuje, koliko medu potrebujejo čebele čez zimo. Po skušnjah zadošča za panj pet do osem kilo, in se seveda množina medu ravna potem, koliko čebel ima panj. Da pa bomo vedeli, imajo li panjevi toliko medu, naj se vselej vsak panj, predno se denejo čebele vanj, prazen zvaga in njegova teža zaznamuje na zunanji steni panju ali pa zapiše v kaki zapisnik. Jeseni panj s čebelami iztehtaj, odštej potem od njegove teže težo praznega panju, potem pa še pet kilo, kajti toliko tehtajo čebele in satovje. Tako dobiš čisto težo medu. Pri starih panjevih na čebele in satovje računaj nekaj več.

Ko bi pa moral čebelam pokladati po zimi, dajej jim kuhano sladorno raztopino. Slador manj vznemirja čebele nego med.

Večkrat se pripeti, da čebele pomrjò v panjih, v katerih je dovolj medu. To se pa zgodi zaradi tega, ker zaidejo mej prazno satovje in ne morejo do polnega. Za to se priporoča, da se jeseni satovi prevrtajo s takim dolgim nožem, tako naredo hodniki, da čebele morejo od strani v sredino panjev. Na ta način se lahko povrnejo čebele, ki so zašle v kako napačno ulico mej satovjem, kjer bi zmrznile, zopet k glavnemu stanu, kjer se okrepčajo in ogrejejo.

Če šumé po zimi čebele, jim primanjkuje zraka, ali so pa žejne. Oglej si torej, če ni morda izhodna luknja zamašena z mrtvimi čebelami. Če je, jo otrebi. Če pa ni, pa zmoči cunjo in jo lepo mirno potisni k čebelam. Navadno bode to že zadoščalo, da se utolaži čebelam žela. Če se pa šumenje čebel še ponavlja, pa deni v panj z lahko stvarjo zamašeno steklenico, tako da čebele lahko srkajo iz nje vodo, ki pa sama vendar ne izteče. Po

zimi čebele primerno odeni, ali vedno glej, da izhodna luknja ostane prosta.

Večkrat je treba dno panja očediti mrtvih čebel. To delo olajšajo vloženi listi trdega papirja. Pri tem je še to dobro, da vidiš, če jih rahlo ven potegneš, na koliko satovih sede čebele, kako je z medom, so li mrtve čebele v panji in če je mej njimi matica.

Kmetijske raznoterosti.

Črešnjeva muha. Črvi v črešnjah prihajajo od črešnjeve muhe (*Spilographia cerasi*). Ta muha polaga svoje jajca v maji in tudi pozneje na črešnje. Izlegli črv se vje v črešnjo in jo zapusti, ko je izrasel, ter se v zemljo zarije in spremeni v bubo. Drugo leto iz bube izleti muha, ki zopet nese jajca. Da se ta muha nekoliko uniči ali vsaj zabrani njeno razširjenje, se priporoča: 1.) Črešnje zgodaj obiraj. 2.) Zbiraj in uničuj odpadle sadove. 3.) Pred majem prekoplji tla pod črešnjami. Buba je navadno tri centimetre globoko v zemlji. S prekopavanjem pride globokeje v zemljo in se zaduši ali pa vsaj muha izleteti ne more.

Krmljenje žrebcev. Najboljša krma za žrebce je oves. Krmi jih vse leto blizu enakomerno in ne preobilo, da žrebec preveč ne odebeli, ker potem ni za pleme. Kadar ga spuščáš, krmi ga bolje. Ali ne smeš mu nakrat začeti dajati več piče, temveč ga polagoma privadi in potem tudi odvadi, ker sicer bi žrebec redno piče ne prebavil in bi ti z boljšo krmo ne dosegel, kar želiš.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

259.

Smrt Livingstone-ova. Druga ekspedicija Stanley-eva. Ugogo. Boji.

Prvi kos pota je bil zelo težaven, četudi so šli po tistem svetu, po katerem so navadno karavane potovale. Hudi nalivi so vjeli karavano čez mesec dnij, k temu je pritisnil še stradež, ker v pokrajini Ugogo je bilo tega leta veliko pomanjkanje. Potniki dosta potov niso dobili žita v selih, skozi katera so šli, in dne 17. januarija je opešal tudi jeden Evropejec: Eduvard Pocock je umrl v Čivoji, pokrajine Ugogške, zapustivši brata, pa tudi Stanleya v največjej žalosti.

Ugogo! Človek bi se moral sam potikati po osrednej Afriki, da bi razumel, koliko ta beseda ima v sebi muk, težav, stroškov, nevarnosti in nesreč! Karavana se je približala selu v tej zemlji; vse je iznemoglo, grla so suha, črnci ne prepevajo niti ne brbljajo, kar tako radi delajo, da nič rajše ne. Sliši se samo težko sopenje nosačev in časih stokanje radi utrujenosti ali žeje. Pa kaj če to, le naprej, saj je selo blizu, kjer se bode dobilo jesti, piti, in tudi počitka.

Ali Bog pomagaj! Komaj si se ustavil, že ti prigrmi četa oboroženih domačinov, kateri te pozivljejo

v imenu glavarjevem, da se premakneš na drugo, v ta namen odločeno mesto. Nič ne pomaga se upirati, vstani, če si še tako truden, in pojdi.

Kedar se je karavana nastanila na odločenem prostoru, vsak misli na to, kje bode žejo ugasil. Nekateri že leté k bližnjemu kalu, v katerem je nekaka blatna tekočina, ostanek od poslednjega deževja. Ali ta hip prileti druga četa vojakov, katera ti začne braniti vodo, češ, da preje ne smeš ne kapljice vzeti, dokler sultanček tega kraja ne dovoli in ne udari cene za to dovoljenje.

To je toraj davek na žejo!

Kaj hočeš, lezi nazaj v tabor, odveži svežnje, vzemi tkanine, in pošlji jo glavarju. No on je ne sprejme, češ, da je dar preneznaten. Na to se začne pogajanje brez konca in kraja. Tu ti je neprestana procesija odposlancev mej šatori Evropejcev in sultanovimi stani. Vedno se nudijo nove ponudbe, ali glavar vedno več zahteva. Tu se govori, dokazuje, ugiba, prilizuje, zagotavlja, tebe pa peče silna žeja in lomi strašna jeza. Po dolgem pregovarjanji in ponujanji darov se vendar zjedinijo na toliko, da karavana more zajemati vodo, ali samo v določenem kalu, in to ob gotovem času, kedar se je bila že vsa čreda vaška do sitega napila.

Ali to še ni vse, treba je tudi, da plačaš „hongo,“ to je davek za slobodni prehod skozi zemljo. Ugogo je razdrobljen na celo vrsto malih občin, katere so nezasvisne, in vsaka pobira davek na svojem ozemlju. Ti sultančki imajo sicer zelo malo oblast, ali vsak mora gledati, da naklada čim večji davek karavanam. To ima dvojno svrhu: prva je, da dobivajo glavar in vojaki njegovi lepe dohodke; druga, da se potniki čim dalje mudé v deželi in jim morejo domačini dobro poprodati svoje pridelke. Vsega vkup mora potnik ostati več kot mesec dni v tej neprijaznej zemlji, preko katere bi lahko prešel v desetih dneh.

Ako pa se potnik naveliča teh sitnostij, ako se predrzne protiviti zahtevam glavarjevim, ako hoče kar s silo udariti skozi jedno ali dve seli, da ni plačal prehodnine, kmalu posebno in glasno kričanje oznani sosedom, da se bliža nevarnost. In koj se vsa sela zjedinijo, da uničijo tujca, ki jim kljubuje.

Stanley je poznaval ta narod, ker je bil tu za prvega svojega potovanja, toraj se ni upiral. Požrl je jezo več potov, udajal se je v vse okolnosti, in tako je srečno prešel Ugogo, da mu ni bilo treba ne enkrat puške izpaliti.

Prvi boj ga je zadel v Ituru-u, prostranej pokrajini na severozahod od Ugoga. Jedva je stopil na to zemljo, opazil je Stanley, da mu domačini ne zaupajo. Trudil se je, da se poprijatelji ž njimi, ali ni mogel; naposled domačini že niso hoteli poti kazati.

Tistega dne je počivala karavana blizu sela Vinjata. Stanley je bil žalosten radi nadlog na potu, pa tudi zdelan je bil od mrzlice. Prešteval je izgube,

katere so ga zadele, odkar je odrinil od morja. Manjkalo mu je že več kot 100 ljudij. Dvajset jih je umrlo, 87 jih je pobeglo, a mej onimi, kateri so ostali, bilo je dosti bolnikov. Ta čas nekdo pridirja povedat, da so domačini pobili dva nosača. Tudi se je že bližala taboru četa domačinov, kateri so bili oboroženi s kopji, z loki in s strelicami; pa grdo so se drli, tulili so nekako bojno pesen.

Stanley pošlje dva glavarja, da poprašata, čemu so te neprijaznosti. Izvedel je, da so njegovi ljudje po sili vzeli mleka v selu, in da je zato vse po koncu. Da bi zabranil boj, ponudi se, da povrne škodo, četudi so se poškodovanci že osvetili, ker so bili ubili ona dva tata. No ta želja za mirom se je tolmačila kot strah in slabost, kajti prav tisti hip, ko so se hoteli črnici umakniti, pridrla je nova četa in pregovorila prve, da so oboji šli naskakovat tabor Stanleyev. Napeli so loke in vrgli celo ploho strelic na potnike.

Stanley zapove streljati na nasprotnika, ki se je s početka nekoliko umaknil. Potem razredi Stanley svoje čete v roje, čemur so se napadalci čudili. Da se okoristi ž njihovim strahom, poskusi z nowega, da se pomiri in pogodi.

„Ne, ne, vi ste babe, vi se bojite!“ odgovarjali so mu domačini in vrgli novo ploho strelic v tabor.

Sedaj ni kazalo drugega kakor udariti. Stanley zapové živo streljati, in neprijatelj je utrpel ogromno zgubo. Ali to ga vendar ni odvrnilo, da bi ne prišel drugega dne z mnogo večjo vojsko naskakovat tabora. Pozval je bil namreč sosedé s severa in vzhoda na pomoč, mislil je, da bode Stanleya počasi izstradal.

Stanley poskuša najpreje razdeliti svoje ljudi na sedem oddelkov in tako prisiliti neprijatelja, da tudi on razdeli ljudi. Ali ni šlo. Koj pri prvem spopadu je bil prvi oddelek uničen do poslednjega moža, drugi in tretji pa sta zgubila do polovice ljudij. Vse je kazalo, da bode Stanley naposled premagan.

Sedaj zbere Stanley vse ljudi okoli sebe, da poskusi skrajni napor, in vsak je sprevidel, da ta poskus bode odločil ali rešenje ali pogin. Na čelu svojih ljudij udari Stanley z vso silo na neprijatelja. predere njegovo sredino, razkropi ga, požge nekaj sel, in s puško v roki, boreč se brez prestanka, dospe naposled v nekoliko dneh iz te osodne zemlje. Ekspedicija je pustila tu 53 mrtvecev.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

Motto:

— — — — —
«In kamor se okó ozrè,
Povsod se mi nov svet odprè.»
J. Strel.

„Mnogo potov pelje v Rim“, pravi neka stara pri-slovica; — po mnogih potih pa se tudi lahko pride iz